

ELTE BTK Assziriológiai és Hebraisztikai Tanszék

/ MTA Judaisztikai Kutatóközpont

2009/10, I. (őszi) félév

Komoróczy Géza

Forrásolvasás a késő-középkori–kora-újkorai zsidó történelem körében

BBNHBN-232/ea, HBN-458/ea, BMA-HEBD-202

Péntek, 9:30–11:00

Múzeum körút 4/F, 233

A kollégium célja, hogy előadás, héber nyelvű szövegolvasás, nem magyarországi zsidó történelmi források olvasása és elemzése, illetve a történelmi szakirodalom olvasása révén bepillantást adjon a késő-középkori–kora-újkorai zsidó történelem problematikájába.

Az óra résztvevőitől elvárom az intenzív és leleményes önálló munkát: a szakirodalom olvasását, gondosan elkészített dolgozatokat, aktív részvételt az órákon.

I.

Általános történelmi háttérolvasmányként már az első 3 hétben kötelező olvasmány:

Haim H. Ben-Sasson, *History* (ca. V/34 – ca. VI/53)

illetve ennek az anyagnak a második fele magyarul is:

Smuel Ettinger, *A zsidó nép története: A modern kor...* (nála értelemszerűen a kötet első fele) továbbá

Jacob Katz, *Hagyomány és válság: Zsidó társadalom a középkor végén*

Az első 3 héten (október első hetéig, 10/09, péntek, mindenkit arra kérek, szerezzen alapos tájékozottságot az alább felsorolt történelmi forrásgyűjtemények anyagáról. Lelőhelyek: **61.1.** Különösen figyelni kell a következőkre: a) milyen főbb okmányyszerű források vannak; b) mely héber nyelvű / zsidó történetírók adnak eseménytörténetileg releváns anyagot; milyen külső források használhatók a belső zsidó történelemhez.

Jacob R. Marcus, *The Jew in the Medieval World. A Source Book: 315–1791* (1938; reprint, Cincinnati: Hebrew Union College Press, 1990)

Julius H. Schoeps & Hiltrud Wallenborn, Hrsg., *Juden in Europa. Ihre Geschichte in Quellen, I: Von den Anfängen bis zum späten Mittelalter* (Darmstadt: Primus Verlag / Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2001)

Norman A. Stillman, *The Jews of Arab Lands: A History and Source Book* (Philadelphia: The Jewish Publication Society of America, 5739 / 1979)

Paul Mendes-Flohr & Jehuda Reinharz, Ed., *The Jew in the Modern World: A Documentary History* (New York – Oxford: Oxford University Press, 1995²)

Julius Höxter, *Quellenlesebuch zur jüdischen Geschichte und Literatur, III: Deutschland, Frankreich und Italien im Mittelalter* (Frankfurt a. M.: J. Kauffmann Verlag, 1927)

Julius Höxter, *Quellenbuch zur jüdischen Geschichte und Literatur, IV: Europäische Länder in der Neuzeit* (Frankfurt a. M.: J. Kauffmann Verlag, 1928)

Julius Höxter & Moses Jung, *Source Book of Jewish History and Literature. With Hebrew Supplement* (London: Shapiro, Vallentine & Co., 1938)

John Edwards, *The Jews in Western Europe 1400-1600* (Manchester Medieval Sources Series) (Manchester: Manchester University Press, 1994)

Október 9-re rövid, de gondos és alapos eredeti dolgozatot kérek mindenkitől a következő témában: Spitzer & Komoróczy, *Héber kútforrások*, no. 67 (5), Élijáhu Kapszáli, “Biligrado ostroma”: az elbeszélés stiláris sajátosságai.

További tájékoztatás és feladatok később.

09/09/14

II.

A következő feladat: “rövid, de gondos és alapos eredeti” elemző dolgozat II. (Babenberg) Frigyes (*Friedrich der Streitbare* ~ Harckedvelő / Harcias Frigyes) osztrák–stájer herceg (1230–1246) edictumának (1244. július 1) elemzése.

A szöveg angol fordításban elérhető: Marcus, no. 6, németül és angolul sok más helyen (a könyvtárban is).

Elemezni kell (a) a védelmi, (b) a korlátozó jellegű rendelkezéseket.

Határidő: **2009. november 6** (péntek) ½10.

III.

Feldolgozandó olvasmány a **2009. november 13-i** órára:

Joszéf ha-Kohén (יוסף בן יהושע בן יהודה בן מאיר בן יהודה בן דוד בן)
עוד גרוש צרפת הארץ אשר *‘Émeq ha-bakha*: 5066 עמק הבכא, (משה מן הכהנים
אררה ה'

A szöveg hozzáférhető:

Karin Almbladh kiadása: *Sefer ‘Émeq ha-bakha (The Vale of Tears)*
(Uppsala, 1981), pp. מב, ה-מג, ד. (a könyvtárban)

vagy Moshe Hillel kiadása: שני ספרים נפתחים (Jerusalem, 753), p. 81
(szintén a könyvtárban)

Feladatok:

A szöveg feldolgozása

Rövidítések feloldása

Az említett személyek azonosítása

Alapos és pontos tájékozódás Joszéf ha-Kohén életéről, műveiről,
jelentőségéről a zsidó történetírásban

Tudnivalók az *‘Émeq* szerkezetéről, jellegéről

A *Kútforrások*-ban tőle szereplő szemelvények (#105–106) áttekintése

KG